

Pla d'erradicació de la Cua de rata

Pennisetum setaceum

Generalitat de Catalunya
**Departament de Territori
i Sostenibilitat**

Cua de rata

Informació general

Pennisetum setaceum

Cua de rata [CA]; Rabo de gato [ES]; fountain grass [EN]

Codi EASIN: R03000

RD 630/2013: **SI**

Reglament 1143/2014: **NO**

Versió 1. Data realització: 14/2/2019

Autor principal: Pere Magrané. Servei de Fauna i Flora. DTES

La **cua de rata** és una espècie originària de l'Àfrica oriental i tropical, Orient mitjà i sud-est d'Àsia introduïda a quasi tots els continents. Així, és àmpliament present a Nord-Amèrica, Austràlia, Sud-Àfrica i les Illes Canàries. A Europa, és present, sobretot, a la franja mediterrània de la Península Ibèrica i puntualment a França i Itàlia, entre altres llocs. A l'Estat Espanyol, sobretot se situa, en fase d'expansió, a la costa andalusa i valenciana.

Es tracta d'una planta herbàcia perenne de creixement ràpid i molt longeva, que pot viure fins a 20 anys. Forma denses tofes de fins 1,3 m d'alçada quan estan florides. Fulles arquejades que poden arribar als 60 cm de llarg, amb el limbe de 2-4 mm d'amplada i un nervi ben marcat a la cara superior.

Pot florir de març a setembre. Inflorescències en forma de panícules denses cilíndriques, piloses, de 8-35 cm de llargada, al principi rosades i en madurar blanquinoses o brunes. Així, la seva principal via de propagació és mitjançant llavors que es dispersen amb el vent.

Existeixen varietats ornamentals amb tonalitats porpres en fulles, tiges i panícules presumiblement estèrils.

Pot ocupar, fora de la regió d'origen, principalment ambients ruderals, vorades de carreteres o de vials. Entre els ambients naturals, pot afectar dunes litorals, i zones rocalloses del litoral, prats secs mediterranis i brolles esclarissades.

A Catalunya, es tracta d'una espècie que apareix naturalitzada a quatre punts coneguts, al Prat de Llobregat (Baix Llobregat), a Badalona (Barcelonès), a Llançà (Alt Empordà) i al Gualba (Vallès Oriental). Normalment escampada a partir d'enjardinaments. Actualment no està molt implantada a Catalunya però sembla ser cada cop més freqüent. És una planta amb metabolisme C4 molt resistent a la sequera i a les altes temperatures.

Distribució de la cua de rata a Catalunya. Període 2015-2018

Danys i efectes negatius descrits

La cua de rata genera impactes de tipus ecològic i paisatgístic. A nivell ecològic l'espècie crea clapes monoespecífiques extenses desplaçant les espècies autòctones per competitivitat amb l'espai i recursos. Pot modificar processos clau com l'acumulació de carboni al sòl.

Per altra banda, a nivell paisatgístic, les poblacions monoespecífiques de *Pennisetum setaceum* s'alineen reseguint infraestructures, barrancs,

rambles,... dibuixant un paisatge molt allunyat del que potencialment li seria propi.

Anàlisi de les vies d'entrada

Introduïda de manera intencionada com a planta ornamental, és present a les Illes Canàries ja des dels anys 60 i a la Península Ibèrica des de finals dels 80. A Catalunya es pressuposa, també, introduïda a través de la jardineria.

Estratègia a seguir

Pla de d'erradicació, per eliminar l'espècie de Catalunya.

Es considera necessari fer una prospecció continuada de les zones properes per tal de detectar nous nuclis incipients. Simultàniament, realitzar actuacions d'erradicació dels nuclis coneguts. L'eliminació ha d'anar acompanyada de repassos posteriors per mesurar l'efectivitat de les mesures adoptades.

A aquesta estratègia cal afegir-hi actuacions de divulgació amb informació a la població general, administracions afectades i concessionàries de carreteres i de tasques de manteniments.

Pla d'actuació

Tenint en compte que resulta molt difícil el control i erradicació de l'espècie un cop establerta (les seves llavors presenten una llarga durabilitat resten en el banc de llavors al sòl durant anys) i que no existeix un mètode únic i suficientment eficaç d'eliminació, cal establir com a prioritat la prevenció com a eina per a combatre-la a nivell precoç, tant pel que fa a la seva implantació com dispersió.

Pel que fa a les tasques d'erradicació, es donarà preferència als mètodes físics per a l'eliminació de les poblacions de *Pennisetum setaceum* mitjançant l'arrencada manual i/o mecanitzada de la totalitat de les plantes, incloent les arrels, abans del període de floració.

Caldrà utilitzar equips de protecció individuals (EPIs) per evitar irritació causada per les fulles i fruits. Mai s'utilitzaran les cremes com a mètode de

control. En el cas d'eliminar plantes ja florides, caldrà eliminar primer les panícules per evitar dispersió accidental de les llavors, sempre en dies no ventosos i amb equipament que no faciliti l'adhesió de fruits a la roba. Generalment, i en funció de l'extensió de la població, caldrà realitzar diverses repeticions anuals per eliminar tots els individus.

En el cas de fortes invasions, es valorarà l'ús posterior d'herbicides, especialment els sistèmics, amb efectes de post-emergència i/o pre-emergència per reduir el banc de llavors.

En tots els casos caldrà gestionar adequadament totes les restes generades, tant de la part vegetativa com reproductiva, per evitar la dispersió de l'espècie. Mai es podran portar a valorització en compost.

Plantar espècies autòctones després de les tasques d'erradicació de la cua de rata pot ajudar a evitar la recolonització de l'espècie i a reduir la freqüència de controls posteriors.

Les actuacions necessàries per desenvolupar el Pla són:

- Tasques de prevenció, amb divulgació sobre la problemàtica de l'espècie en el medi natural, especialment entre empreses de jardineria i gestors d'infraestructures viàries. L'educació ambiental, la vigilància i prevenció són les úniques eines eficients i econòmiques per lluitar contra l'espècie i prevenir la seva problemàtica.
- Establir les mesures de detecció precoç de l'espècie, per determinar la distribució, abundància, riscos d'expansió poblacional i mesures d'erradicació. Les dades obtingudes figuraran a l'EXOCAT, que serà la cartografia de referència.
- Tasques d'erradicació de les deteccions establertes utilitzant la metodologia més eficaç, preferentment física. Caldrà planificar adequadament les tasques a executar tenint en compte les característiques de la massa a eliminar i, sobretot, establint mesures d'eliminació dels residus vegetals generats per evitar-ne la dispersió accidental.

Coordinació

La Subdirecció General de Biodiversitat i Medi Natural (SGBMN), responsable del Pla, designarà un Coordinador/a del Pla d'erradicació de la cua de rata a Catalunya adscrit a la SGBMN i que desenvoluparà el pla de forma independent. Seran tasques d'aquest coordinador/a:

- Elaborar la proposta anual d'actuacions i expedients administratius de contractació, si fos el cas.
- Coordinar totes les actuacions sobre l'espècie que es realitzin a Catalunya així com les administracions implicades.
- Mantenir informada a la SGBMN de qualsevol aspecte rellevant relacionat amb l'espècie.
- Elaborar propostes de notícies per les xarxes socials i per l'actualització de l'apartat de l'espècie de la web del DTES.
- Elaborar una memòria anual, que haurà d'estar finalitzada, i lliurada a la SGBMN, abans de la finalització de l'any.